

DE MAKERS VAN TILBURG NOORD

WIJK
BEDRIJF

- DAAR IS DE WETHOUDER
- HIJ KOMT ZIJN VLAG OPHALEN!

DE MAKERS VAN TILBURG

'De makers van Tilburg Noord' is een samenwerking tussen BRO en KAW als inzending van de prijsvraag van Panorama Lokaal:

"Hoe maken we de stadsranden klaar voor de toekomst?"

In het voorgaande document nemen wij u mee hoe de toekomst van Tilburg Noord eruit kan zien. Wij gaan hierbij uit van de kracht van verregaande samenwerking tussen bewoners, bewonersvertegenwoordigers, ondernemers, onderwijs en professionals. Samen vormen zijn 'de makers van Tilburg' en geven deze toekomst vorm door er ook concreet uitvoering aan te geven. Dat is wijkvernieuwing 3.0.

Bij teksten, beelden en uitspraken met een *, wordt verwezen naar aanvullende informatie en paginanummer in de toelichting. We wensen u veel kijk- en leesplezier en gaan graag met en voor Tilburg-Noord aan de slag.

Pagina 3 - 6: **Het is 2025**

Pagina 7 - 18: **Ruimtelijke ingrepen**

Pagina 19 – 27: **Het Wijkbedrijf**

Namens **BRO**

Nico van Hooijdonk, Rian Vermeulen,
Bram Coenen, Renze van Och

Namens **KAW**

Mathieu Kastelijn, Stijn Heesbeen, Aitze van den Bos,
Daniel Rucki, Jeroen Neuteboom, Estanislao Lopez Menardi

Eindhoven, 13 juli 2020

Wijknieuws

'Nieuwe energie dankzij de hoogspanningsmasten'

Het DNA van Tilburg ligt in Noord

27-9-2025 om 09:25 Door [Jeroen Neuteboom](#)

TILBURG - We kennen Tilburg als een stad met veel kleur, jong talent, bedrijvigheid en creativiteit. Het is eigenzinnig en tegendraads. Er hangt een mentaliteit van niet lullen maar poetsen. Dat Tilburg deze kwaliteiten weet te bundelen in haar maak-industrie, is niet nieuw. Dat heeft zij immers al laten zien in de Spoorzone. Toch is er een nieuwe aanwinst in de stad, die het net even anders aanpakt: het Wijkbedrijf Tilburg-Noord. Hier komen de makers van de stad samen om sociaal te ondernemen in Noord.

Vanuit projecten, nieuwe ideeën en ondernemersgeest werken inwoners, studenten en professionals sinds een aantal jaren samen aan Tilburg-Noord. En met resultaat; de wijk krijgt zichtbaar kleur. Het Rugdijkpark, dat een van de meest markante plekken is in de wijk, heeft als belangrijke broedplaats gediend. Vanuit hier is er ruimte voor initiatieven en werkzaamheden op het gebied van sociaal ondernemen en geldt het motto: "verbeter de wijk, begin een bedrijf".

Inwoners van de wijk en studenten krijgen in het Wijkbedrijf de ruimte om ideeën voor hun initiatief uit te werken. Net als professionals, die daar hun ideeën kunnen inbrengen en de samenwerking kunnen vergroten. Zo wordt er gewerkt aan projecten in en voor de wijk op het gebied van woningbouw, sporten, cultuur en meer. Ondanks de verschillende ideeën en projecten is er een gemene deler: een maatschappelijke meerwaarde voor de bewoners van Tilburg-Noord.

Startsein voor deze nieuwe vorm van wijkontwikkeling was de Noordermast; een gigantische tokkelbaan aan de Noorderplas dat tevens een van de meest markante projecten voor het Wijkbedrijf tot nu toe is. Het project, dat gericht is op het geven van meer gebruikswaarde aan plekken in de openbare ruimte, is ontstaan vanuit de prijsvraag Panorama Lokaal.

Vanuit een samenwerking tussen bewoners, onderwijs, professionals en bedrijfsleven is gewerkt aan een tweede leven voor de hoogspanningsmasten. Het vormt het startsein van de wijkontwikkeling. Het is een iconische plek geworden voor de wijk en symboliseert het ondernemerschap, out of the box denken en creativiteit, met maatschappelijke impact als resultaat. Cultuur, talent, samenwerking en creativiteit komen hier samen.

E-PAPER

Lees 'm online!

[Archief Tilburgse Koerier](#)

[Archief Specials](#)

Krant niet ontvangen?

Bel 013-5368805 of [klik hier](#)

**Huis
verkopten?**

strips

**KEES
KRIJK**

PATHÉ TILBURG
TILBURG

HET IS 2025

De focuswijken Stokhasselt en Vlashof zijn zienderogen aan het oprabbelen. Een gevolg van op onderwijs, bewoners, publieke sector en bedrijfsleven gerichte aanpak en fysieke vernieuwingen in de openbare ruimte, de woningvoorraad en de ontwikkelingen in het Rugdijkpark. Met een belangrijke rol voor "De Makers van Tilburg Noord", een collectief verenigd in het Wijkbedrijf. Zij gaven allemaal invulling aan het 'lonkend perspectief' dat halverwege 2020 is geschetst vanuit de prijsvraag Panorama Lokaal. Mario Jacobs: "We zijn daar nog niet, maar flinke stappen zijn gezet. En tot nu toe met mooie resultaten."

Indicatoren uit het Lemon-onderzoek, zoals fysieke- en sociale omgeving en veiligheid, ondersteunen die opgaande lijn. Minder wijkbewoners leven onder de armoedegrens en dit heeft een **positief effect op de gezondheid**. Er komen steeds meer bezoekers vanuit andere stadsdelen, die een nieuw perspectief krijgen op de wijk, doordat er **meer te beleven, ontdekken en te doen** is. Dat komt enerzijds door de investeringen vanuit het Wijkbedrijf en anderzijds door initiatieven vanuit de diverse professionals en partners die actief zijn in de wijk, voortkomend uit de intensievere samenwerking en gezamenlijke uitvoeringskoers.

Daarmee is een jarenlange stilstand doorbroken. Het is eindelijk gelukt om het **maatschappelijk rendement** van investeringen op te krikken en er zit samenhang in de wijkvernieuwingsaanpak. Jong tot oud heeft een **beter toekomstperspectief** en bewoners stralen uit dat wonen in Tilburg-Noord in meerdere opzichten fijn en aantrekkelijk is. Dat is ook in de rest van Tilburg opgemerkt.

DE UITDAGENDE STAD

7 principes van de uitdagende stad

Het Wijkbedrijf heeft vanuit diverse initiatieven en met hulp van vrijwilligersgroepen, studenten en de coalitie een initiërende en ondersteunende positie in de wijk op zich genomen. Dat komt met name doordat zowel de wijkraad, Peerke Donders, R-newt, Contour de Twern, jongerenadviesraad, lokale boeren, de coalitiepartijen andere bestaande lokale krachten hun schouders er onder hebben gezet. Zo zijn we allemaal 'de Makers van Tilburg-Noord'.

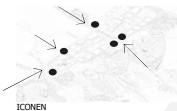
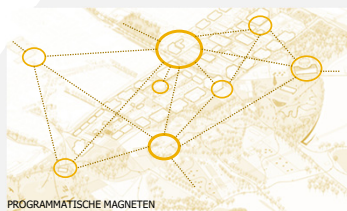
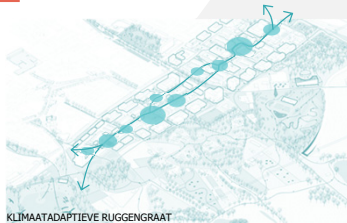
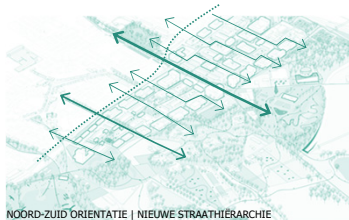
Het Wijkbedrijf is de organisatorische motor geworden van structurele wijkverbetering.

Een belangrijke aanjager voor verbetering was het door de coalitie opgestelde uitvoeringsprogramma. Dit programma, gebaseerd op de principes van 'de uitdagende stad'^{**2}, streeft een hogere omgevingskwaliteit, een duurzame leefomgeving en een inclusieve samenleving na. Alle projecten, activiteiten en initiatieven vinden plaats binnen 7 verschillende principes en 7 verschillende niveaus^{*3}, van stadsdeel tot woning en mens, die zijn gebaseerd op gedegen analyses van de stad, wijk en organisatiekrachten. Het legde relaties tussen uitgesproken wensen van bewoners, professionals en kansen in en om het stadsdeel Tilburg-Noord.

Het was een slimme zet om ook de wijkvernieuwingsprojecten te koppelen aan het Wijkbedrijf.

Zo kon niet alleen fysieke, maar ook sociaaleconomische impact en verandering tot stand komen. Tilburg-Noord staat steeds beter op eigen benen en heeft de juiste tools om zich te blijven ontwikkelen als reactie op de blijvende maatschappelijke veranderingen.

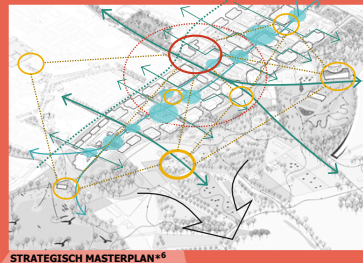
RUIMTELIJKE PRINCIPES

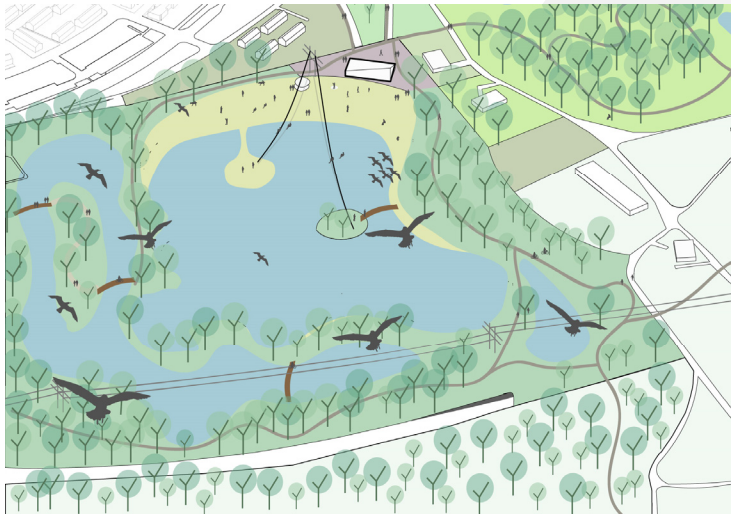
De ruimtelijke voorstellen zijn sterk met elkaar verbonden, hebben een versterkend effect op elkaar en hebben elkaar echt nodig. Daarbij zijn twee grote ontwikkelingen te onderscheiden.

In het buitengebied wordt gewerkt aan het **Rugdijkpark**, waar de 4 stedelijke assen de wijken en haar voorzieningen als een vlechtwerk ruimtelijk en programmatisch verbinden met de rest van de stad. Er komen plekken voor iedereen. Om te ontmoeten, te leren, te werken en te ontspannen.

De gefaseerde **transformatie van de stempels* 4** brengt een betere balans tussen vraag en aanbod en tussen het koop- en huursegment. De wijk knapt er echt van op omdat ook de openbare ruimte wordt meegenomen en zo stapje voor stapje de monotone stempels veranderen in woonomgevingen met een eigen kwaliteit en identiteit.

WATERKRACHT

De wateropgave in Nederland is groot en groeiende. Ook in Tilburg-Noord zijn investeringen hard nodig. Het Waterschap De Dommel heeft binnen de coalitie dit onderwerp op de agenda gezet, omdat het water niet alleen essentieel is in ons dagelijks leven, maar naast de bedreigingen ook mooie kansen kan bieden.

Vanuit de verlengde as van het stadspark krijgt het water een plek in het buitengebied: **de Noorderplas**. Deze kan werken als waterbuffer bij hevige regenbuien en het aangrenzende landschapspark van water voorzien. Door het water zichtbaar en bereikbaar te maken voor alle bewoners, ontstaat er een plek waar mensen het water op een positieve manier kunnen ervaren, er van kunnen leren, en er echt van kunnen **genieten**.

In het ondiepe water aan het strandgedeelte is een plek waar kinderen het hele seizoen door lekker kunnen **spelen**, terwijl de ouders toekijken vanaf het strand of het paviljoen. In de luwte van de stad komen mensen samen om te eten, drinken en ontspannen.

Daan Zandbelt: "Het wisselende karakter van de Noorderplas is voor mens en dier écht een verrijking voor het dagelijkse leven."

Naast de Noorderplas is er in de wijken ook volop gewerkt aan het **klimaat adaptief** maken van de bestaande huizen, straten en buurten. In de openbare ruimte wordt het water op speelse wijze zichtbaar gemaakt via toegankelijke sloten en de regenwaterafvoer van gebouwen wordt afgekoppeld van het riool. Een idee van enthousiaste buurtbewoners zelf!

HEERLIJK TOT RUST KOMEN EN GENIETEN VAN DE VOGELTJES AAN DE NOORDERPLAS

Beeld

Rondom het strand, hoog in de bomen en tussen de niet meer gebruikte hoogspanningsmasten, is een challenge parcours gerealiseerd waar de sportieveling helemaal los kan gaan. Hoogtepunt is de **tokkelbaan** die van 45m hoogte eindigt op het eiland, midden in de Noorderplas. Met een beleefpad, vogelspotplekken, plukwandelingen en workshops is er voor iedereen wat te beleven.

Tegenover het paviljoen is een gebied met kleinere vennen die verbonden zijn. Het blijkt een bron voor **biodiversiteit**. Vogels en insecten vinden er een thuis terwijl er ook voor de wandelaars, via een houten steiger, op een respectvolle manier een plekje is.

Paul van Dijk: "Dat ik gek op water ben, is natuurlijk allang duidelijk, maar dat de bewoners het water zó zouden omarmen, had ik niet durven dromen".

Wijkbedrijf

Het Wijkbedrijf heeft gezorgd voor een koppeling van **scholen** uit de wijk én stad met de dagelijkse werkzaamheden. Zo worden er horecastages bij het paviljoen aangeboden, verzorgen studenten 's avonds het toezicht en begeleiden ze mensen bij het challenge parcours. De vrijwilligersgroep werkt samen met Waterschap de Dommel voor het parkbeheer en onderhoud rondom de plas.

Tijdens het aanleggen van de Noorderplas is er op basis van social-return aanbesteed. Daardoor konden startende lokale bedrijven aan de slag en is het daarnaast gelukt om **50 werkzoekenden, 5 jaar lang** van werk te voorzien.

Er moet flink wat gebeuren binnen het woningaanbod*⁴ van Tilburg Noord. Het eenzijdige aanbod, de monotone uitstraling en de onbestemde inrichting van de openbare ruimte zijn toe aan verandering.

Om verandering in Stokhasselt-Noord en Vlashof echt kracht bij te zetten, moet er structureel en gericht ingegrepen worden. De huidige stempelstructuur leent zich voor het toevoegen van maximaal ca. **2.000 woningen**. Daarmee kan WonenBreborg haar aanbod in deze wijken met 10% vergroten en is er ook ruimte voor vrije sector huur & koop. De verhouding sociaal/vrije sector verschuift van 70/30 naar **60/40**.

In het **noordelijke** deel staat de verbetering van de overgang van stad en park centraal. De bebouwing komt met de voeten in het landschap en de **rafelranden** worden goed **vormgegeven**. Het accent in woonprogramma ligt op kleinere huishoudens.

In het **zuidelijk** plangebied draait het om kwalitatief verbeteren van de oost-westelijke as. Door oa. het **wegprofiel te versmallen** van de Vlashoflaan en te voorzien van hoogwaardige openbare ruimte waaraan gewoond wordt, verlegd de oost-west routing zich meer naar noord-zuid. Het accent in woonprogramma ligt op ouderen vanwege de ligging bij voorzieningen.

De **ruggengraat** tussen de noordelijke en zuidelijke ontwikkeling zorgt voor een schakeling van openbare ruimten als informele oost-west route. Daaromheen vinden kleine transformaties plaats die ruimtelijk en functioneel beter aansluiten bij de openbare ruimte.

ER IS NOG RUIMTE ZAT

Beeld

Door de nieuwe bebouwing afwisselend uit te voeren, gaat deze op een eigen manier aansluiten bij de diverse culturen van de bewoners en ontstaat een **dynamische woonomgeving**. De diverse individuele woonwensen krijgen eindelijk een plek.

Het monotone en individuele wonen wordt doorbroken en (semi-) **collectieve woonvormen** verschijnen. Daarbij wordt de scheiding tussen woningen vriendelijker, ontstaan er binnen gebouwen gedeelde voorzieningen en is de openbare ruimte ingericht op verblijven en ontmoeten. Door te variëren in m2 en doelgroepen ontstaat er een omgeving waarin jong en oud samen kunnen leven.

Frank Schoenmakers: "Van Wanrooij is erg trots op de nieuwe en passende woonvormen die wij hebben kunnen toevoegen voor de vele verschillende bewoners".

Wijkbedrijf

Het Wijkbedrijf organiseert het onderhoud van collectieve voorzieningen. Dit kan door direct omwonenden zelf de verantwoordelijkheid te geven of deze over te dragen aan het **wijkserviceteam**.

De totale bouwopgave gaat meer dan **10 jaar** in beslag nemen en kan werk bieden aan meer dan **200 buurtbewoners**. Daarnaast leveren betrokken partijen een bijdrage aan het wijkfonds om hieruit nieuwe sociaal-economische initiatieven te financieren. Het vertrouwen en toekomstperspectief werkt inspirerend voor henzelf en voor hun omgeving.

EEN COLLECTIEVE WOONVORM ZORGT ER VOOR DAT WE ELKAAR KUNNEN HELPEN

Beeld

Omdat in het noordelijke en zuidelijke plangebied verdicht wordt, ontstaat er in de **ruggengraat** van het plan meer lucht om ook de openbare ruimte weer een passende functie te geven. Door een afwisseling van sport, kwalitatief groen en ruimte voor ontmoeting en ontspanning ontstaan er op buurtniveau plekje's voor de diverse bewonersgroepen. Omdat de nieuwe bebouwing een sterke relatie met de openbare ruimte heeft, ontstaan er **levendige en veilige** plekken waar ruimte is voor iedereen.

Peerke Donders: "Al vanaf de eerste ontwikkelingen wisten mensen ons beter te vinden. We zijn blij dat we meer kunnen betekenen voor de bewoners uit Noord."

Wijkbedrijf

Het ontwerp en de uitvoering van de inrichting van de openbare ruimtes is in samenspraak gedaan met de direct omwonenden en studenten. Het Wijkbedrijf speelt een **ondersteunende** rol om te zorgen dat iedereen betrokken wordt, maar het project wordt verzorgd door een ervaren bedrijf. Zo probeert het Wijkbedrijf een balans te houden tussen wat ze zelf kunnen en tussen datgene waar ze ondersteuning bij nodig hebben.

Dagelijks zijn er **10 bewoners** bezig met het bijhouden van de openbare ruimtes. Via het right to challenge heeft het Wijkbedrijf de gemeente Tilburg uitgedaagd om de openbare ruimte zelf bij te houden.

DE OPENBARE RUIMTE IS ZO AFWISSELEND, ER IS VOOR IEDEREEN EEN PLEKJE

Beeld

Op het kruispunt van de Vlashoflaan en de Stokhasseltlaan verschijnt in een nieuwe ontwikkeling het **Wijkbedrijf**. Na eerdere vestiging aan het Verdiplein is het nu tijd voor een upgrade van deze **vestiging**. Het is een duidelijk zichtbare, maar bescheiden, locatie waar wijkbewoners makkelijk binnen lopen.

Maudy Keulemans: "Het is fantastisch om te zien dat het **Wijkbedrijf** niet weer iets nieuws is, maar dat het echt voortborduurt op de initiatieven uit PACT en andere reeds opgezette projecten. Het blijkt het missende puzzelstukje van de afgelopen 10 jaar."

Dagelijks lopen er bijna 50 bewoners binnen, de een komt gericht met vragen, terwijl de ander toevallig in de buurt was en een kopje koffie komt pakken in het buurtrestaurant. Daar zien zij op informatieborden welke **initiatieven** er allemaal lopen en kunnen zij besluiten zich ook ergens voor aan te melden.

Mario Jacobs: "Ik heb intern flink moeten strijden om het **Wijkbedrijf** voor elkaar te krijgen, maar nu iedereen ziet wat de impact is, gaan we dit in meer focuswijken doen".

Om in contact te komen met bewoners werkt het Wijkbedrijf samen met Contour de Twern, de Thuiszorg en R-Newt. Partijen die dagelijks al achter de voordeur komen, al jaren in de wijk actief zijn en mensen helpen. Met het Wijkbedrijf achter zich, hebben ze nu een middel om mensen weer te laten **aanhaken**; wanneer de bewoner daar klaar voor is.

VAN EEN KLEIN BEGIN NAAR EEN MOOIE VESTIGING VOOR HET WIJKBEDRIJF

ENCLAVES IN HET LANDSCHAP

Passend zorgaanbod staat in heel Nederland onder druk en ook huisvesting voor ouderen is een actueel vraagstuk. In Tilburg-Noord zorgt het diverse culturele karakter en het beperkte en passende aanbod ervoor dat veel mensen met een serieuze zorgvraag thuis blijven wonen.

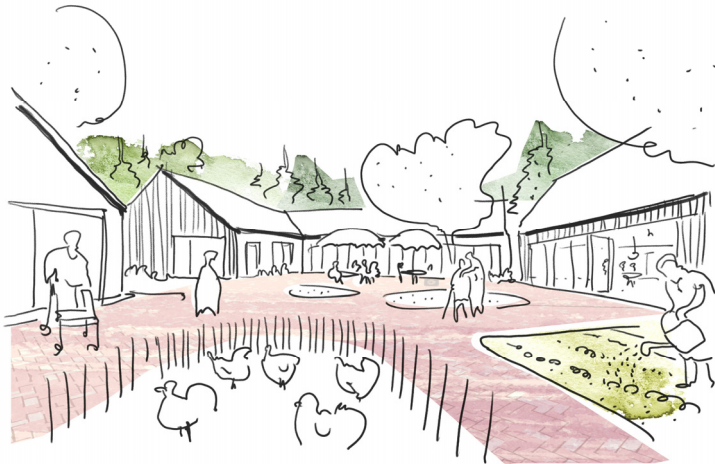
Het Rugdijkpark voorziet hierin. Door een schakeling van schuurvolumes in het landschap ontstaan er enclaves waar mensen, ook met een **zorgvraag**, samen kunnen wonen. De schaal van de **enclaves** maakt deze geschikt om in klein groepsverband met elkaar in een huiselijke en vertrouwde omgeving samen te wonen.

Camiel van Esch: "Ook voor ons is het interessant om te investeren in de enclaves. Het zorgt voor differentiatie in onze vastgoedportefeuille en voor doorstroom in de wijk".

De gemiddelde stedeling is de connectie met het platteland verloren. Agrariërs spannen zich al jaren in om hier wat aan te doen. De voedselketen weer zichtbaar maken is een belangrijke stap om dat te verbeteren.

Door het verdiepen van de Burgemeester Brechtweg is de verbinding van het Rugdijkpark met het agrarische achterland ontstaan. Hier vestigt zich een stadsboerderij: **de Noorderhoeve**. Een samenwerking tussen het Wijkbedrijf en verschillende boeren uit de omgeving die zich verenigd hebben. Door een schakeling van kleine boerderijtjes worden bezoekers van de Noorderhoeve begeleid richting het achterland en Landschapspark Pauwels.

HET LANDSCHAP GEEFT POSITIEVE PRIKKELS AAN MENSEN MET EEN ZORGVRAAG

Beeld

In de enclaves wordt ruimte geboden aan mensen met een (aankomende) zorgvraag of beperking in **zorggeschikte woningen**. Ze wonen daar op een collectieve manier samen, in het natuurlijke landschap. De zorg is schaalbaar en opgezet vanuit de wensen van verschillende bewonerswensen en culturen.

De gedeelde openbare ruimte is zo ingericht dat bewoners elkaar op een natuurlijke manier blijven ontmoeten. Dit uit zich in een combinatie van **fijne plekjes** en een prikkelende inrichting waar kleinschalig en op een passende manier huisdieren, moestuinen, muziek en vermaak samen komen.

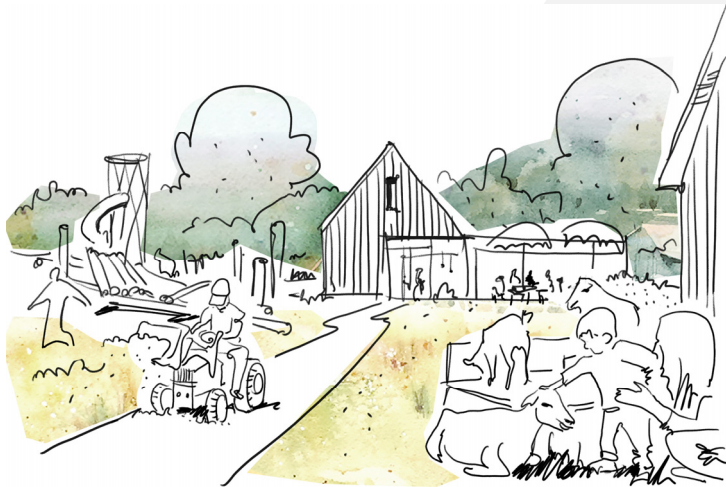
Ludo Hermans: "Amai, ik had niet gedacht dat de versmelting van enclaves en zorg zo prachtig zou uitpakken"

Wijkbedrijf

Voor de zorgverlening zijn er tussen het Wijkbedrijf en verschillende zorgaanbieders contracten afgesloten voor het inschakelen van vrijwilligersgroepen. Hierdoor kunnen ze helpen met licht verzorgende werkzaamheden, het activiteitenprogramma en geven ze **sfeer en karakter** aan de locatie. Het wijkserviceteam richt zich op het onderhoud van het gebouw en de openbare ruimte.

Voor jongeren uit Tilburg-Noord zijn er jaarlijks **40 stageplekken** beschikbaar waardoor de zorglocaties, als erkend leerbedrijf, een veilige omgeving kunnen bieden om kennis te maken met een carrière in de zorg.

DE STADSBOERDERIJ VERTELT HET VERHAAL ACHTER EERLIJK EN GEZOND ETEN

Beeld

Als verlengstuk van de bedrijven in het buitengebied ontstaat er in de Noorderhoeve een clustering van verschillende **kleinschalige boerderijvoorzieningen**. Daar komen bewoners in contact met de levenscyclus van dieren en zien ze het gehele verwerkingsproces van plantaardig voedsel.

Dit aangevuld met educatieve en spelende voorzieningen is het voor wijkbewoners en kinderen een waardevolle en unieke plek. De kennis die wordt opgedaan, kan weer worden toegepast bij volkstuinen of zorgt voor begrip in de supermarkt.

Agrariër uit directe omgeving: "Het is fantastisch dat wij de mensen kunnen laten zien wat we doen. De Noorderhoeve als brug waar zowel bewoners als agrariërs van profiteren".

Wijkbedrijf

De boeren hebben met de Noorderhoeve een stap richting de bewoners van Tilburg gedaan, waar zij met **open armen** zijn ontvangen. Toch is het ook een flinke investering waar het Wijkbedrijf helpt deze op te vangen. De vrijwilligersgroep zorgt voor bezetting, toezicht, en onderhoud van landschap en gebouw. Dagelijks zijn er **10 mensen** aan de slag bij de Noorderhoeve.

Daarnaast heeft het Wijkbedrijf een eigen locatie waar ruimte wordt gegeven aan ambachtelijk en persoonlijk **talent**. Dit zorgt voor verdieping door middel van workshops, excursies en lessen.

Eten, sporten en cultuur zijn een van de meest verbindende elementen uit het leven. Ondanks dat iedereen zijn eigen voorkeuren heeft, zorgt het samenbrengen daarvan voor ongekende kansen. In Tilburg is dat al langer bekend en het doorbraakinitiatief van het PACT is hier het bewijs van.

In het Rugdijkpark is er nog een schepje bovenop gedaan en komt samen in de Noordwestelijke hoek van het gebied. De volkstuinten worden uitgebreid, in het bos ontstaat een prettig wandelronde, er verschijnt een **openlucht podium** met daarbij een **markthal** en een tribune. Zo kan er bijvoorbeeld ook, het hele jaar door, een drive-in bioscoop met een divers aanbod worden georganiseerd.

"In het sportpark is een verzameling van sporten te vinden waarbij toegankelijkheid en diversiteit belangrijk zijn."

Er zijn gebieden waar vrij gespeeld kan worden voor de jonge jeugd, er gedanst kan worden en er is een vliegergedeelte. De stoere jongens en meisjes kunnen helemaal los gaan in het skatepark terwijl de snelheidsduivels met de tokkel- of rodelbaan naar beneden kunnen. Voor **iedereen** is er iets te doen.

Door beide zones lopen verschillende wandel- en fietspaden. Deze zijn onderdeel van de **uitdagende route** die aansluit op een route door heel de wijk loopt en die je langs allerlei verborgen parels van Tilburg-Noord brengt.

"Door de verschillende programma's ontstaat er veel reuring in het gebied, wat zorgt voor een veilig gevoel."

FOOD CULTUUR SPORT

Beeld

De markthal gaat onderdeel van het landschap worden. De **deken van groen** die zowel als dak en tribune fungeert heeft zicht op het podium. Hier kunnen optredens gehouden worden door lokaal talenten maar het werkt ook goed in combinatie met kleine festivalletjes, bruiloften of familiefeesten van de inwoners uit Noord.

In de markthal is er ruimte voor het verhandelen van eigen gekweekte producten uit de volkstuinen en worden vers bereide maaltijden aangeboden. Een deel van de markthal is gereserveerd voor de verkoop van **ambachtelijke spullen** gemaakt voor en door Tilburgers. Hierdoor is het een dynamische plek die enkel in Noord zou kunnen ontstaan.

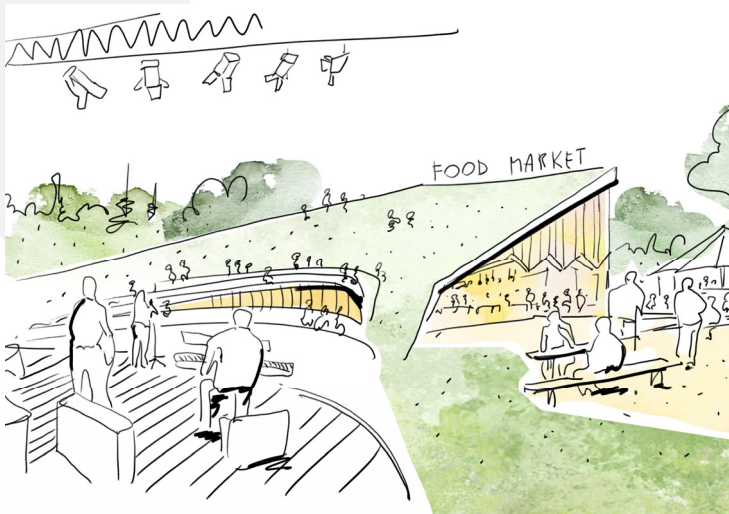
Abdelkader Barkane: "De sfeer die in en rondom de markthal hangt is echt uniek. Door alle verschillende culture invloeden komen hier mensen uit heel Tilburg."

Wijkbedrijf

De markthal kan voor bewoners een startpunt zijn van een carrière. Ze hebben een plek om hun ambacht te delen met publiek en hun producten verder te ontwikkelen. Het Wijkbedrijf **helpt** jaarlijks **12 mensen** met het zetten van een vervolgstap om vanuit talenten te gaan ondernemen en structureel te bouwen aan verandering.

Daarnaast zorgt het Wijkbedrijf als medeorganisator voor een aanvulling op het programma van activiteiten rondom de markthal. Het terugbrengen van het **gipsy festival** staat hoog op de agenda.

OP ZONDAGMIDDAG OP EEN TERRASJE VAN DE ZON GENIETEN BIJ DE FOODMARKET

Beeld

In de sportzone ontstaat een omgeving die mensen **uitdaagt** om te werken aan een gezonde levensstijl. Door de diversiteit van het gebied, kan het zijn dat je het gebied eerst als bezoeker ontdekt, om vervolgens terug te keren als **sporter**.

In het landschap is een heuvel verschenen die gebruikt wordt door zowel het skatepark als de rodelbaan. In de verte staat nog een openlucht klimtoren, met daarbij een boulderbaan voor de jongeren. De doorgaande route voor fietsers en lopers is onderdeel van een **prikkelend blokje om** waardoor bewoners een uurtje de stad kunnen ontvluchten. Hierbij wordt ook de verbinding gemaakt met het buitengebied. Het uitgestrekte uitdagende landschap zorgt enerzijds voor levendigheid, maar vanwege de ruimte ook voor rust.

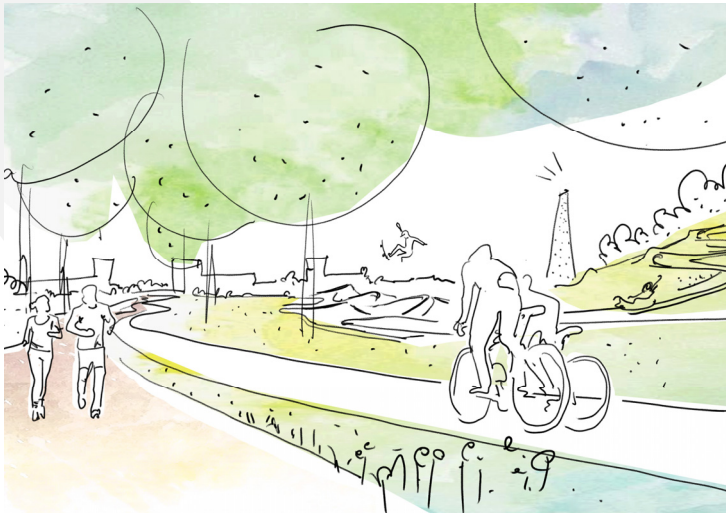
Jongerenadviesraad: "De sportzone is echt iets extra's voor de jeugd. Er wordt veel gebruik van gemaakt en het geeft een goede tijdsbesteding."

Wijkbedrijf

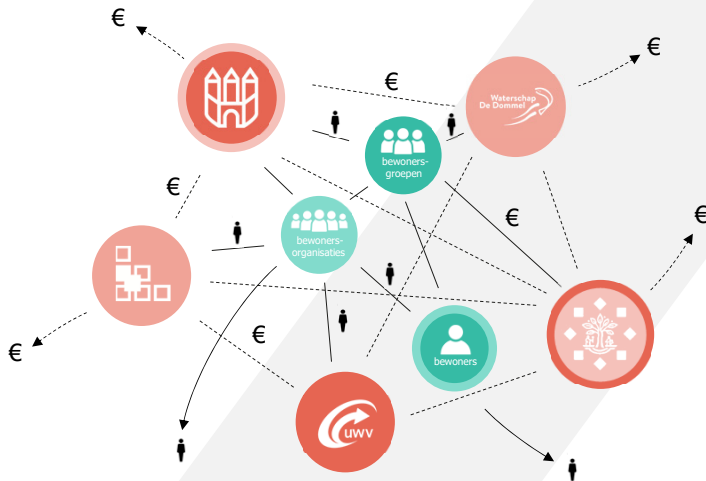
Het Wijkbedrijf speelt een rol in het tot stand laten komen van het sportpark en zorgt, samen met R-Newt, voor het **participatietraject** met jongeren zodat een eigen lokaal karakter ontstaat.

Het Wijkbedrijf heeft ook een rol in het initiëren van activiteiten rondom de permanente sportmogelijkheden. Deze ontstaan uit samenwerkingen tussen alle organisaties die al werkzaam zijn in de wijk, maar door de bundelende kracht van het Wijkbedrijf echt **rendement** krijgen. Vrijwilligers en studenten kunnen bijdragen om deze dromen werkelijkheid te laten worden.

EVEN ONTLADEN EN ONTSNAPPEN AAN HET DAGELIJKS LEVEN IN DE STAD

WAT ER AAN VOORAF GING

Amper vijf jaar geleden was Tilburg-Noord een wijk met weinig allure. Daarentegen waren bewoners best wel trots op hun wijk. Toch moest er ook nog veel gebeuren.

Om tot de juiste keuzes en stappen te komen, waren verschillende onderzoeken uitgevoerd en de nodige beleids- en actienota's opgesteld. Zo lag er een wijkvisie, PACT Noord en het Manifest 'Op naar Nieuw Noord', maar ook strategische agenda's gericht op specifieke thema's binnen de gewenste wijilvernieuwing.

Geleid door het besluit van de gemeenteraad in 2019 werd er onder het motto van 'De wijk is aan zet' aan de slag gegaan. Professionele partijen namen de trekkersrol op zich om tot integrale planvorming en uitvoering te komen. Daarnaast werd ook veel verwacht vanuit de wijkbewoners zelf, al dan niet georganiseerd. Zo liepen er al verschillende bewonersinitiatieven en werd gestuurd op groei. Toch had dit nog niet tot de gewenste resultaten geleid.

Bij bewoners schortte het aan voldoende ontwikkelkracht, kennis en vaardigheden om ideeën te kunnen financieren en om te zetten in uitvoering. Bij professionals lag het rendement van investeringen te laag.

Diverse partijen concludeerden dat er geen structurele voortgang kwam in de verandering en vernieuwing van de wijk, terwijl er grote opgaven lagen. Er was behoefte aan nieuwe ideeën en inzichten voor meer handelingsperspectief: **Panorama Lokaal**

ONTBREKENDE SCHAKEL

Na de prijsvraag begon het echte werk. Twee kwartiermakers gaven vorm aan een onafhankelijke uitvoeringsprogramma, samenwerkingsorganisatie en financieringsmogelijkheden voor het Wijkbedrijf. Alles in samenwerking met bewonersvertegenwoordiging, onderwijs instellingen, het bedrijfsleven en publieke instellingen. Samen zijn zij 'de makers van Tilburg Noord'.

Met de coalitie is hard gewerkt aan het samenbrengen van sectorale middelen, belangen en doelen en de inventarisatie van projecten voor het Wijkbedrijf en de wijkvernieuwing. Tegelijkertijd is er met de wijkbewoners en wijkorganisaties geïnventariseerd welke **projecten en initiatieven** het meest kansrijk zouden zijn en is er een groep enthousiaste bewoners geworven. In 2021 is het Wijkbedrijf ingeschreven bij de KvK en was het startkapitaal beschikbaar gesteld door de coalitiepartijen.

"Het succes van het Wijkbedrijf heeft nauw samen gehangen met de manier waarop wordt samengewerkt en gemeenschappelijke doelen en middelen worden ingebracht".

Inmiddels is het Wijkbedrijf gegroeid in haar rol als verbinder, ondersteuner en initiatiefnemer. De **zichtbaarheid** in de wijk werd vergroot door veel voor en door bewoners te organiseren, zoals bewoners-initiatieven op te pakken die anders bleven liggen. Ook het oprichten van uiteenlopende groepen van **vrijwilligers**^{*9}, met concrete werkzaamheden in de wijk, heeft bijgedragen.

WIJKBEDRIJF ALS KATALYSATOR

Het Wijkbedrijf...

...is het een middel om samen te investeren in verbetering van de wijk. Het brengt organisatie- en financieringskracht van bewoners, onderwijs, coalitiepartijen en andere belanghebbenden **samen**, om te kunnen **investeren** in een hogere omgevingskwaliteit, veiligheid, een duurzame leefomgeving en een inclusieve samenleving.

...vervult een belangrijke functie in de **afstemming** en communicatie tussen alle partijen en hun activiteiten in de wijk. Meerjarenafspraken en een uitvoeringsprogramma helpen om middelen samen te brengen en **gemeenschappelijke doelen** te kunnen realiseren. Het vervult een functie bij kansen of projecten waarbij er een duidelijk toegevoegde waarde is voor bewoners en de directe leefomgeving; de wijk.

...stelt zich proactief op en geeft dat weer in een **uitvoeringsprogramma**. Hierin komen gemeenschappelijke doelen, middelen en de projecten van het Wijkbedrijf samen, vanuit zowel de coalitiepartijen, professionals als bewoners en studenten. In het uitvoeringsprogramma worden kaders voor samenwerking, organisatie en projecten zo nodig bijgesteld naar behoeften en mogelijkheden.

"Er staat anno 2025 een stevige
organisatie met een stichtingsvorm als basis én
een meerjarige financiële zekerheid."

Voor de uitvoerende taken van het Wijkbedrijf zijn inmiddels 3 ervaren wijk coördinatoren – **tevens bewoners** - actief. Een van de coördinatoren is directeur. Het Wijkbedrijf werkt op transparante wijze en geeft via haar website inzicht in de projecten en doelstellingen. De vestigingen zijn vrij toegankelijk.

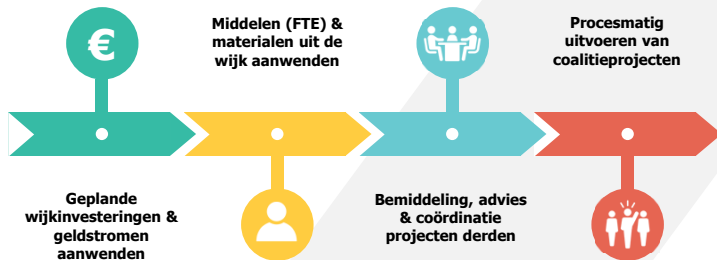
Het Wijkbedrijf werkt onder toezicht van een **raad van advies**, waaruit ook de stichtingsbestuurders worden benoemd, die is samengesteld uit vertegenwoordigers van de coalitiepartijen. De rol van de raad van advies is gericht op het aanreiken en benutten van kansen en samenwerkingen. Verder hebben zij een belangrijke functie bij het aanwenden van subsidiemogelijkheden. Jaarlijks geeft het Wijkbedrijf verantwoording met een jaarverslag van de stichting.

De operationele kosten van het Wijkbedrijf worden gefinancierd door de coalitiepartijen en door projecten. Voor de coalitiepartijen zijn dit niet allemaal extra kosten, maar is het een **verplaatsing van kosten**. Dit betreft meerjarige afspraken. Op het niveau van de projecten wordt gezocht naar maatwerk dekking. Het kan gaan om inzet voor taken waar een gedeeltelijke beloning voor kan worden gegeven of om maatschappelijk inzet waarmee elders kosten worden voorkomen. Steeds worden belangen en financiële lijnen aan elkaar verbonden zodat de **'plussen'** op de juiste plek in de wijk terecht komen.

ORGANISATIE

VOEDING

Het Wijkbedrijf draait deels op een wijkfonds, in combinatie met projecten en contracten. Dat doen zij door te bemiddelen, adviseren of coördineren bij projecten van derden of door zelf projecten uit te voeren. Deze projecten kunnen initiatief zijn van het Wijkbedrijf, bewonersgroepen ondernemers of van de coalitiepartijen.

Het Wijkbedrijf vervult alleen een functie bij projecten waarbij er een duidelijk **toegevoegde waarde** is voor bewoners en de directe leefomgeving. Daarnaast stelt het zich proactief op en geeft dat weer in een begroting*¹² en jaarplan. Coalitiepartijen maken keuzes en afwegingen waarbij ze het Wijkbedrijf positief positioneren bij de verdeling van projecten en middelen.

De structurele financiële basis voor het Wijkbedrijf bestaat uit een gedeeltelijke verplaatsing van uitvoerende taken van coalitiepartijen en bijbehorende budget. De basis wordt aangevuld met het 'wijkfonds' dat wordt gevoed met wijkbijdragen vanuit nieuwe commerciële ontwikkelingen in de wijk, waaronder grondexploitaties en vastgoedontwikkelingen. Op het niveau van de projecten wordt met de opdrachtgever een vergoeding overeengekomen voor de inzet van mensen, het maatschappelijk rendement en vermeden kosten. Het Wijkbedrijf zorgt voor coördinatie en motivering. In het jaarverslag wordt de financiële verantwoording gegeven. In het jaarplan kunnen de kaders zo nodig worden bijgesteld naar behoeften en mogelijkheden.

Vanuit 2025 kunnen we terugblikken op het positieve effect van het 'mee-maken' van Tilburg Noord. Het is gebleken dat het koppelen van onderwijs, studenten, wijkprofessionals en vrijwilligers bijdraagt aan succes. Het Wijkbedrijf zorgt voor talentontwikkeling, wat extra inkomen en het gevoel ergens bij te horen. Er ontstaan nieuwe ontmoetingen en 'het thuiszitten' of "herrieschoppen" wordt doorbroken.

Het wijkbedrijf heeft voor vrijwilligers een **uurloon** ingesteld van **€8,-** (belastingvrij tot max 1.700 per jaar). Het verdiende bedrag word aan het eind van de week contant uitbetaald. Deelname is niet vrijblijvend, maar draait om "**voor wat hoort wat**". Hierdoor wordt het Wijkbedrijfwerk meer dan vrijwilligerswerk.

In relatie tot hun functie wordt ook een opleiding of coaching aangeboden. Bij sommige mensen heeft het werk in het Wijkbedrijf geleid tot een opstap naar regulier betaald werk. Daarnaast het voor voldoening en **trots** op hetgeen is bijgedragen aan de eigen wijk. Het leidde tot een grotere betrokkenheid.

Het Wijkbedrijf organiseerde via de vrijwilligers een invulling van het thema '**Right to Challenge**'. Oorspronkelijk gekoppeld aan de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) maar door het College van B&W van de gemeente Tilburg verbreed tot alle domeinen van het gemeentelijk beleid. Insteek van het college was om burgers meer regelruimte en organisatiekracht te geven, iets waar het Wijkbedrijf op bestaat!

MEE-MAKEN

1,0 PROF FTE

0,7 PROF FTE

5 VRIJWILLIGERS
WIJKPOT
COACHING

TOEKOMST

An aerial, stylized illustration of a city neighborhood. The top half shows a dense urban area with numerous white, rectangular buildings of varying heights. A network of roads and paths weaves through the buildings. The bottom half features more green spaces, including a large park with a winding path, a body of water with birds, and a row of red flowers. The overall style is clean and modern, with a focus on urban planning and community development.

Het Wijkbedrijf ziet in de periode na 2025 een gunstig toekomstperspectief. Dat is met name gebaseerd op de ervaringen die zijn opgedaan vanaf de start tot en met 2025.

"Het Wijkbedrijf heeft zich in Tilburg-Noord verankerd en is door haar missie van 'voor en door bewoners' uitgegroeid tot een belangrijke partner in de wijk."

Het heeft met haar verschillende vrijwilligersgroepen en sommige projecten substantieel bijgedragen aan de opwaartse spiraal die in de wijk nu duidelijk zichtbaar is. Dat geldt ook voor het ondernemersperspectief. Voor de komende jaren ligt er een financieel gezonde begroting, vooral dankzij de meerjarenafspraken die met de verschillende partijen in Tilburg-Noord gemaakt zijn.

Ondanks de geschetste positieve ontwikkelingen is Tilburg-Noord nog steeds een kwetsbare wijk. Enkele indicatoren vanuit het Lemon-onderzoek scoren nog steeds lager dan het gemiddelde van Tilburg. Dat betreft met name de sociaal-economische aspecten. Dit vraagt om het vasthouden van de focus op de integrale aanpak van het wijkvernieuwingsproces, waarbij de rol van de gemeente, zowel bestuurlijk als ambtelijk van grote betekenis zal zijn. De gedeelde intenties, ideeën en concrete plannen voor de toekomst van Tilburg-Noord zijn in ieder geval hoopvol. Als we de komende 5 jaar er net zo tegenaan gaan als de afgelopen 5 jaar, dan komt het lonkend perspectief uit 2020 steeds dichterbij!

Rian Vermeulen, Nico van Hooijdonk, Bram Coenen, Stijn Heesbeen, Aitze van den Bos, Jeroen Neuteboom en Mathieu Kastelijn.